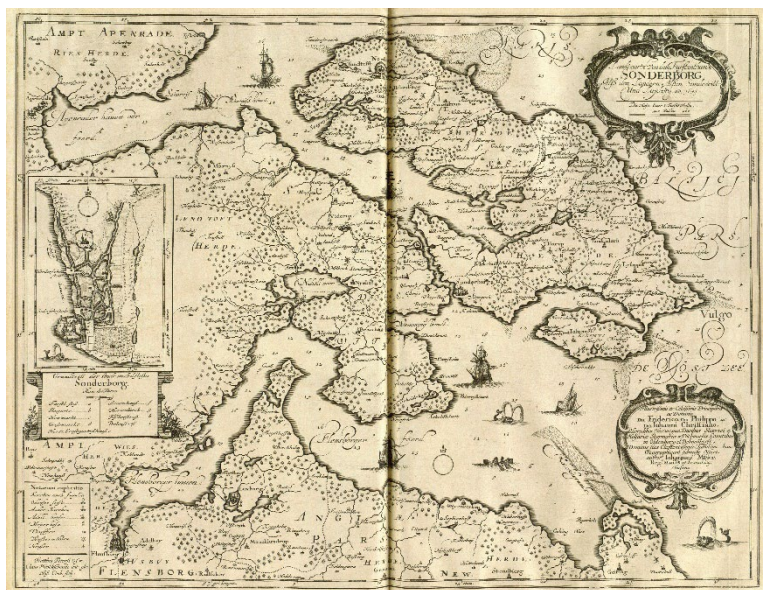

<http://www.alsnissen.dk/default.asp?side=3>

I 1483 nævnes der 25 fæstebønder som skatteydere i Holm, og 60 år senere i 1543 er der igen nævnt 25, der skal betale skat. Når man læser navnene på disse mænd, kan man endnu spore slægterne i de nuværende beboere.

Hertug Hans den yngre arvede ved sin mors død i 1571 Nordborg Lehn og i 1583 – 84 købte han 3 gårde i Holm af Margrethe Ahlefeldt. Da han købte Helvedgård den 5. jan. 1584 af Hans Blome, fik han blandt andet 11 gårde og 11 kåd i Holm.

Ved et skøde af 6. mar. 1584 overdrager kongen ham 1 gård og 1 kåd i holm. Det

var en gård og et kåd, der henholdsvis havde tilhørt præsten og kapellanen ved Tontoft kirke. Efter den tid har Hertugen ejet alle fæstegårde i Holm.

Hidtil havde fæstebønderne nærmest betalt deres afgifter i form af naturalier og lidt penge, men nu kom de også til at arbejde på Hertugens jorde, og dette hoveri skulle nu komme til at vare i små 200 år.

I 1621 bliver pastor Brandt præst ved Tontoft Kirke, og fra det år er der ført en Kirkebog.

I 1624 er en af Hertug Hanses sønner (Frederik) Hertug i Nordborg. Det er i hans tid, vi har hekseforfølgelserne. Flere uskyldige mennesker fra de omliggende landsbyer, – også fra Holm, bliver pint og brændt for trolddom. (Det var da også ham, der engang holdt en bonde fra Holm an og spurgte ham, hvorfor hans hår var hvidt og hans skæg endnu helt sort. Men bonden svarede ham, at skægget var da 20 år yngre).

1625-29 hærger pesten sognet. I 1629 dør der 47 af pesten, og Holm gik ikke ram forbi.

1658-60 er egnen besat af svenske tropper, og efter krigen er befolkningen meget forarmet. Folk var meget fattig, således berettes det, at da hans Thomsens kone fra Holm blev begravet af Kapellanen, var salæret 6 torsk.

1730 overtager den danske stat eller rettere kongen Nordborg Lehn, og engang i slutningen af 1730'erne får fæstebønderne en lettelse i hoveriet.

Nordborg Ladegård var på 531 td. Land og 84 td. eng. Der hørte 77 boel fra byen Holm, Pøl, Lavensby og Havnbjerg ind under. (I Holm var der 40). Af de 77 boel var der 6 frie bønder, 4 var synsmænd og resten på 67 blev delt, så 32 hvert år var hovpligtig, 16 de tre første dage og de andre 16 de tre sidste dage i såtide, plovtid og høst med 2 mand.

Fra Johannesdag den 6. maj og til mikkelsdag den 29. sep. kunne der indimellem forlanges 2 mand, så var der 7 ekstraordinære. Dage for de tjenende og 14 ekstra for dem der var fri.

Men alligevel var den nye ordning en stor forbedring, så kan man tænke sig til, hvordan det har været før den tid.

I 1749 overtager Kammerherre Johan Wilhelm Teufel von Pirkensee amtsmandshvervet efter Grev Dannerskjold samsø over Nordborg Amt og var Amtmand til 1777.

Han hjalp gennem årene fæstebønderne til bedre vilkår overfor forpagteren på ladegården, og i 1760'erne og 70'erne, var han meget ivrig for udskiftningen af landsbyernes jorder, samt af udparcelleringen af Slottes jorder.

I 1771 blev landsbyen Holms jorder opmålt, og der blev udlagt 39 boel på omkring 50 -60 tænder hver. (Efter de gamle tøndemål). Sådan noget som 2 boelsland blev udlagt til kådnerjord, og et til indersterjord.

Der blev udlagt til 19 kådnere tilsammen 85 td. og 41 3/16.skæppe.

Der blev udlagt 8 halvkådner tilsammen 12 td. og 3.

1/16. skæppe.

Der blev udlagt 28 inderste og 6 halvinderster 52. td. 6.

1/16.

Tilsammen gav det 150 td. og 5 1/16 skæppe.

Det Svarede til 105,8675 hektar.

De 4 boel blev udlagt inde ved Nordborg af Holm Lykke og flyttet til udkanten af Nordborg. 10 boel blev fra Holm flyttet ud i udmarken, som en rand langs kysten fra Farsdam til Hopsø.

Til kådnerne og indersterne blev der udlagt 3 enklaver, en ved vejen til Lønsømaj kaldet Sparrevej, og 2 ved vejen til Hellesø til venstre en, der kaldes Fosterrose, og en til højre for vejen, kaldet Lille Bjørnkærshøj.

Møllegade 15 bygget i 1790'erne

Holm den 14. jun. 1771.

Når det nu er skredet så langt frem med udskiftningen af byen Holm, at der skal trækkes lod om de 8 udflytterboel, så er følgende fastsat angående lodtrækningen.

Iskovmarken skal al tørvegrund i begge Pugmoser og Lønsømai i fællesskab tilhøre de 5 boel sammesteds, dog, da intet kvæg kan græsses, intet græs slås og fås mere ud af landet end 6 tøveskær, bliver opskåret.

Hellesøbjergs boel skal årlig af Lønsømai have og nyde 500 "Hokker" tørv, hver Hok på 9 til 11 tørv af sædvanlig størrelse, hvilket boelsejeren selv skal forarbejde.

Den som får boelet på Staalbygge (Lønsømadevej 34) i Skovmarken, skal selv og alene indhegne dette uden de andres hjælp, de andre 4 skal dele indhegningen ligelig indbyrdes.

De tre mellemste boel i Skovmarken skulle have 6 læs hør af Odderkær i Nørrelykke, deraf får Lønsømai's boel halvdelen med 3 læs og de tvende andre de øvrige tre læs.

Alle tøveskift i Nørrelykke, som er forbeholdte Hopsø, skulle indhegnes og holdes i fredningstilstand uden hjælp af "Warhøj" sammesteds og uden at påstandens halve deltagelse af dette boel.

Med hensyn til gødning forholdes følgende måde. De tilkommende besidder af de 5 boel i Skovmarken aflever hver halvdelen af deres gødning, om hvilken halvdel trækkes lod derfra får Christen bonde halvdelen af den bedste mødding, som han kan vælge. Næst efter ham vælger Niels Uhlenberg den bedste halvdel. Tvende boel i Nørrelykke får hver fjerdedel, hvilket også udgør en halv mødding. Hans Tønnesen får 1/4 mødding, Lauritz Jensen og Mads Jensen får hver 1/8, Peter Matthiesen og Hans Jensen ligeledes hver 1/8. Den således tilbagestående fjerdedel forbeholdes for de tvende øverste boel i Skovmarken. Dernæst skrives til lodtrækning. Deres lod blev udtrukket således af et umyndigt barn.

Jep Christensen Grau fik i Skovmarken Litra E. Farsdam.

Peter Paulsen fik i Skovmarken Litra B. Peersshøj.

Holger Matthiesen fik Skovmarken Litra A. Staalbygge.

Christen Jepsen fik i Skovmarken Litra D. Gunnershøj.

Christen Nymand fik Nørrelykke Litra B. Vikjærgsmark.

Christen Hansen fik Hellesøbjerg Litra E. Hellesøhave.

Christen Petersen fik Skovmarken Litra C. Greisbjerg.

Hans Julmand fik litra C.Warhøi.

Til orientering skal her tilføjes at de overstående 8 gårde i dag er følgende.

Fadersdam: Brønd nr. 7 og 11.